

Asia: VN/26600/2023

Lausuntopyyntö: Työryhmän mietintö ulosottosäätelyn uudistamisesta

Tulojen ulosmittaus

Lausuntonne yleisesti tulojen ulosmittausta koskevista muutosehdotuksista.

Uudistuksen tavoitteena on tulojen ulosmittausta koskevien ulosottokaaren säännösten uudistaminen siten, että ulosmittauksen laskentasäännöt olisivat nykyistä yksinkertaisemmat ja ulosmittauksen määrä asettuisi kaikissa tuloluokissa oikeudenmukaiselle tasolle. Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta koskevan säätelyn osalta tavoitteena on säätelyn yksinkertaistaminen ja sen varmistaminen, että eri etuuslajeja ei kohdella ulosmittauksessa eri tavalla ilman hyväksyttävää perustetta. Lisäksi tavoitteena on selvittää muita mahdollisia säätelytarpeita.

STTK pitää uudistuksen alkuperäisiä tavoitteita pääosin kannatettavana. Valmistelussa painotettiin kuitenkin toimeenpanoon liittyviä säästöjä varsinaisen sisällöllisen kehittämisen kustannuksella. Kehittämisessä lähtökohtana tulisi olla velallisen kannalta toimivampi järjestelmä.

Lausuntonne ehdotuksesta säilyttää velallisen suojaosuus takuueläkkeen tasolla (ehdotettu muutos ulosottokaaren 4 luvun 48 §:ään).

-

Lausuntonne ehdotetuista ulosmittauksen määrän laskentasäännöistä (ehdotetut muutokset 4 luvun 49 ja 50 §:ään sekä ehdotettu uusi 49 a §).

-

Lausuntonne ehdotuksesta velallisen elatuksen varassa olevien henkilöiden huomioimiseen tulojen ulosmittauksessa (ehdotetut muutokset 4 luvun 48 ja 49 §:iin).

Mietinnössä esitetään, että velallisen avopuolisoa ja tämän lasta ei enää huomioitaisi suojaosuutta laskettaessa. Viime vuosien sosiaaliturvaa koskevat leikkaukset ovat kumuloituneet erityisesti lapsiperheisiin ja lisänneet THL:n arvion mukaan pienituloisuutta 110 000 henkilöllä. Heistä alle 18 -

vuotiaita on 27 000. Ulosottosäätelyyn esitettävä muutos on omiaan vaikeuttamaan entisestään pienituloisten perheiden asemaa.

STTK ei pidä esitystä kannatettavana.

Lausuntonne ehdotuksesta poistaa vapaakuukausia koskevat säännökset sekä muuttaa ulosmittauksen rajoittamista koskevaa säännöstä. (Ehdotus muuttaa 4 luvun 51 § ja kumota 4 luvun 52 ja 53 §:t).

Vuonna 1997 käyttöön otettu vapaakuukausijärjestelmä (laki ulosottolain muuttamisesta 378/1997) on ollut velallisten kannalta merkittävä pitkäkestoisen palkan ulosmittauksen lievennys. Vapaakuukausijärjestelmää säädettäessä sitä perusteltiin (HE 8/1997, s. 9) muun muassa sillä, että vuoden kestänyt suojaosuudella tai hieman sen ylittävällä summalla eläminen yleensä johti siihen, ettei esimerkiksi kotiin pystytty tekemään perushankintoja, koska kaikki käyttöön jäävä palkka kului ravintoon, vuokraan ja muihin perusmenoihin. Selvää on, että alkuperäisen lakimuutoksen tarve ei ole hävinnyt mihinkään.

Huomionarvoista on, että hakemuksen perusteella myönnettyjen vapaakuukausien määrään kotitalouden lasten lukumäärällä on pieni mutta johdonmukainen vaikutus. Hyväksytyjen hakemusten osuus on lapsiperheissä suurempi kuin taustatekijöiltään samankaltaisissa kotitalouksissa, joissa ei ole lapsia. Yllä kuvattu pienituloisuuden lisääntyminen tulee todennäköisesti lisäämään myös ulosoton piirissä olevia lapsiperheitä.

Voimassa olevan ulosottokaaren 4 luvun 51 §:n mukaan palkasta ulosmitataan toistaiseksi tai määrättyä aikaa säännönmukaista pienempi määrä, jos velallisen maksukyky on sairauden, työttömyyden, velallisen maksaman elatusavun, tavanomaista suurempien tulonhankkimiskulujen tai muun erityisen syyn vuoksi olennaisesti heikentynyt. Mahdollisuus velallisen henkilökohtaisten olosuhteiden huomioimiseen ulosotossa on edelleen tärkeää.

STTK pitää tärkeänä, että mahdollisuus ulosoton keventämiseen säilyy myös jatkossa.

Lausuntonne työryhmän mietinnön jaksossa 5.1 esitetystä sekä oikeusministeriön muistiossa käsitellystä vaihtoehdosta, jossa velalliselle viran puolesta myönnettävät vapaakuukaudet säilytettäisiin osittain.

-

Lausuntonne ehdotetusta muutoksesta jatkuvan elatusavun perintää koskevaan säännökseen (ehdotettu muutos 4 luvun 54 §:ään).

-

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

STTK pitää tärkeänä, että ulosmittausta kehitettäessä turvataan se, että työnteko on aina kannattavaa. Nämä vaikutukset tulisi huomioida mietinnössä kattavammin.

Mietinnössä on keskitytty ulosottosääntelyn kehittämiseen lähinnä kustannussäästöjen ja teknisten ratkaisujen osalta. Esimerkiksi tutkimuksen ”Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta” (VN TEAS 2021:40) mukaan ulosottojärjestelmän yksinkertaistaminen, muuttaminen progressiivisemmaksi, sekä velkajärjestelyn helpottaminen vaikuttivat potentiaalisilta hyvinvointia parantavilta reformivaihtoehdoilta. Tutkimustuloksia tulisi huomioida ulosottosääntelyä kehitettäessä laajemmin.

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutuksista palkan maksajien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Muut ulosottokaaren muutosehdotukset

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velvollisuutta lähettää ulosmittauksen ennakoilmoitus toistuvaistulon ulosmittauksesta ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotetut muutokset 3 luvun 33 ja 34 §:iin)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa luonnollisen henkilön rahavaroja koskevaa erottamisetua ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 21 §:n 1 momentin 6 kohtaan)

-

Lausuntonne ehdotuksesta lisätä lakiin velallisena olevan kuolinpesän rahavaroja koskeva erottamisetu ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu 4 luvun 21 §:n uusi 3 momentti)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisen maksusuunnitelman lakkauttamista koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 59 §:n 2 momenttiin)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisena olevalta kuolinpesältä ulosmitattujen varojen tilittämistä koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 6 luvun 16 §:n 1 momenttiin)

-

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Lausuntonne työryhmän ehdotuksesta muuttaa sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta koskevaa lainsäädäntöä.

-

Lausuntonne työryhmän ehdotuksen vaikutuksista. Arvioitteko sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaukseen ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Henki- ja eläkevakuutusten ulosmittaus

Lausuntonne ehdotetusta ulosottokaaren 4 luvun 70 §:n muutoksesta ja sen arvioiduista vaikutuksista. Arvioitteko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne ehdotetusta vakuutuslainsäädännön 54 §:n muutoksesta ja sen arvioiduista vaikutuksista. Arvioitteko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Lausuntonne työryhmän muistiosta

-

Muut mietintöä koskevat huomiot

Lausunnonantajan muut huomiot työryhmän mietinnöstä, työryhmän varojen kohdentamista koskevasta muistiosta tai oikeusministeriön vapaakuukausia koskevasta muistiosta.

-

Ahtiainen Minna
STTK ry.